

प्रथमोपचार प्रशिक्षण (भाग ३)

गुदमरणे, भाजणे, प्राणीदंश, विषबाधा इत्यादींवरील प्रथमोपचार

३

विषयसूची

१. सनातन संस्थेचे संस्थापक परात्पर गुरु डॉ. जयंत आठवले यांच्या अद्वितीय कार्याचा संक्षिप्त परिचय !	४
२. ग्रंथाच्या संकलकाचा परिचय	५
३. ग्रंथाचे मनोगत	६
॥ प्रकरणे	
१. श्वसनसंस्थेची ओळख आणि गुदमरणे	८
२. भाजणे आणि पोळणे	३०
३. विजेचा धक्का बसणे आणि वीज कोसळणे	४३
४. शरिराच्या तापमानातील परिवर्तनामुळे होणारे विकार	५०
५. प्राणीदंश आणि कीटकदंश	६०
६. विषद्रव्ये आणि त्यांच्यामुळे होणाऱ्या विषबाधा	७१
७. रस्त्यावरील अपघात	७७
८. रुग्णाला अन्यत्र हलवण्याच्या काही पद्धती	८५
९. हिंदु जनजागृती समितीच्या विनाशुल्क 'प्रथमोपचार प्रशिक्षणवर्गा'त सहभागी व्हा !	१०३
१०. भीषण आपत्तींतून वाचण्यासाठी साधना करणे आणि भगवंताचे भक्त बनणे अपरिहार्य !	१०६

टीप ग्रंथातील काही सूत्रांच्या शेवटी मराठी किंवा इंग्रजी अक्षरांत संकेतांक वा सांकेतिक चिन्हे कार्यालयीन सोयीसाठी दिली आहेत. त्यांचा लिखाणाशी संबंध नाही. काही अपरिहार्य कारणामुळे काही संकेतांक इंग्रजीत ठेवले आहेत.

विषयसूचीतील क्रमांक ३

卐 ————— ग्रंथाचे मनोगत ————— 卐

सर्वसाधारणपणे 'प्रथमोपचार' म्हणजे रुग्णाला वैद्यकीय उपचार मिळेपर्यंत त्याच्यावर केले जाणारे प्राथमिक उपचार होत ! सध्याची धकाधकीची जीवनशैली, तसेच भावी तिसरे महायुद्ध, नैसर्गिक आपत्ती, दंगली आदींचा विचार करता समाज आणि राष्ट्र यांच्याप्रतीचे कर्तव्य म्हणून 'प्रथमोपचार प्रशिक्षण' प्रत्येक सुजाण नागरिकाने घेणे आवश्यक झाले आहे. ही आवश्यकता जाणून 'प्रथमोपचार प्रशिक्षण' ही ग्रंथमालिका (३ भाग) प्रकाशित केली आहे.

या भागात गुदमरणे, भाजणे, विजेचा धक्का बसणे, शरिराच्या तापमानातील पालटामुळे होणारे विकार, विषबाधा, रस्त्यावरील अपघात आदीप्रसंगी करावयाचे प्रथमोपचार सांगितले आहेत. या भागात समाविष्ट केलेल्या 'प्राणीदंश आणि कीटकदंश' या प्रकरणात सर्पदंशावरील उपाययोजना सांगतांना भारत शासनाने सिद्ध केलेल्या 'नॅशनल स्नेकबाईट मॅनेजमेंट प्रोटोकॉल'नुसार माहिती दिली आहे, तसेच श्वानदंशावरील प्रथमोपचारांचे विवेचन करतांना भारत शासनाने सिद्ध केलेल्या 'नॅशनल गाईडलाइन्स फॉर मॅनेजमेंट ऑफ अॅनिमल बाईट्स'चा आधार घेतला आहे.

'प्रथमोपचार प्रशिक्षण' ही ग्रंथमालिका वाचून आणि प्रथमोपचार प्रशिक्षण घेऊन प्रत्येक सुजाण नागरिक उत्तम प्रथमोपचारक बनावा', ही श्री गुरुचरणी प्रार्थना ! - संकलक

卐 ————— 卐

सनातनच्या ग्रंथकार्यात सहभागी होऊन समष्टी साधना करा !

मराठी भाषेतील ग्रंथांचे संकलन करणे; मराठी, हिंदी आणि इंग्रजी ग्रंथांचे विविध भाषांतर करणे आणि ग्रंथांची संरचना 'इन्डिझाईन' या संगणकीय प्रणालीत करणे, या कार्यात सहभागी होण्यासाठी संपर्क करा
- (०८३२) २३१२३३४ किंवा granthgoa@gmail.com